

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

תורה – בראשית פרק מד' – מה'

(לג) וְעַתָּה יָשֵׁב נָא עִבְדְּךָ תַּחַת הַנֶּעֱדָר עִבְדְּךָ לְאֲדֹנָי וְהַנֶּעֱדָר יַעַל עִם אָחִיו: (לד) וְעַתָּה יָשֵׁב נָא עִבְדְּךָ תַּחַת הַנֶּעֱדָר עִבְדְּךָ לְאֲדֹנָי וְהַנֶּעֱדָר יַעַל עִם אָחִיו: (לז) וַיֵּבֶן יִתְבַּן כְּעֵן עִבְדְּךָ תַּחַת עֹלִימָא עִבְדָּא לְרַבּוּנֵי וְעֹלִימָא יִסַּק עִם אַחוּהִי:

(לד) כִּי אִיף אַעְלֶה אֶל אָבִי וְהַנֶּעֱדָר אֵינְנֵנוּ אִתִּי פֶּן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי: (לז) כִּי אִיף אַעְלֶה אֶל אָבִי וְהַנֶּעֱדָר אֵינְנֵנוּ אִתִּי פֶּן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי: (לח) אָרִי אֲכַדִּין אֶסַּק לֹת אַבָּא וְעֹלִימָא לִיתוּהִי עִמִּי דְלִמָּא אַחוּי בְּבִישׁוּ דִּי יִשְׁתַּכַּח יֵת אַבָּא:

(א) וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֶּעֱצָבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאֵנוּ כָּל אִישׁ מֵעַלְי וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּוֹדֵעַ יוֹסֵף אֶל אָחִיו: (א) וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֶּעֱצָבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאֵנוּ כָּל אִישׁ מֵעַלְי וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּוֹדֵעַ יוֹסֵף אֶל אָחִיו: (א) וְלֹא יָכִיל יוֹסֵף לְאַתְחַסְנָא לְכָל דְקִימִין עֲלוּהִי וְקִרָא אִפִּיקוּ כָּל אַנְשׁ מֵעַלְוִי וְלֹא קָם אַנְשׁ עִמּוּהִי כִּד אַתְיָדַע יוֹסֵף לֹת אַחוּהִי:

(ב) וַיִּתֵּן אֶת קִלּוֹ בְּבִכִּי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרַעֲוָה: (ב) וַיִּתֵּן אֶת קִלּוֹ בְּבִכִּי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרַעֲוָה: (ב) וַיִּהְיֶה יֵת קִלְהָ בְּכִכִּיתָא וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע אַנְשׁ בֵּית פְּרַעֲוָה:

(ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אָבִי חַי וְלֹא יָכֹלֹ אָחִיו לְעֲנוֹת אִתּוֹ כִּי נִבְהַלּוּ מִפְּנֵיו: (ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אָבִי חַי וְלֹא יָכֹלֹ אָחִיו לְעֲנוֹת אִתּוֹ כִּי נִבְהַלּוּ מִפְּנֵיו: (ג) וַאֲמַר יוֹסֵף לְאַחוּהִי אֲנִי יוֹסֵף הָעַד כְּעֵן אַבָּא קָיָם וְלֹא יָכִילֹ אַחוּהִי לְאַתְבָּא יֵתָה פִתְגָם אָרִי אַתְבְּהִילֹ מִן קְדַמוּהִי:

(ד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אָחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אִתִּי מִצְרַיִמָּה: (ד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחִיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אָחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אִתִּי מִצְרַיִמָּה: (ד) וַאֲמַר יוֹסֵף לְאַחוּהִי קְרִיבוּ כְּעֵן לֹתִי וְקְרִיבוּ וַאֲמַר אֲנִי יוֹסֵף אַחוּכֹן דִּי זַבְנָתוֹן יֵתִי לְמִצְרַיִם:

רש"י

(לג) ישב נא עבדך וגו'. (ב"ר) לכל דבר אני מעולה ממנו לגבורה ולמלחמה ולשמש: (לד) ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים – לא היה יכול לסבול שיהיו מכרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהודעו להם: (לז) וישמע בית פרעה – ביתו של פרעה – כלומר עבדיו ובני ביתו. ואין זה לשון בית

ממש חלא כמו בית ישראל. בית יהודה מיסנדר"ה בלע"ז: (ג) נבהלו מפניו – מפני הבושה: (ד) גשו נא אלי – ראה אותם נסוגים לאחור אמר עכשיו אחי נכלמים קרא להם בלשון רכה ותחנונים והראה להם שהוא מהול (ב"ר):

נביא – יחזקאל פרק לח' ב'–ז'

(ב) בן אדם שים פניך אל גוג ארץ המגוג נשיא ראש משף ותבל והנבא עליי: (ב) בר אדם קביל נבואה על גוג ארעא מגוג רב ריש משך ותבל ואתנבי עלוהי:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

- (ג) וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מִשְׁךָ וְתָבַל: (ג)
 ותימר כדנן אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך גוג רב ריש משך ותבל:
- (ד) וְשׁוֹבְבֵתֶיךָ וְנִתְּתֵי חַחִים בְּלִחְיֶיךָ וְהוֹצֵאתִי אוֹתָךְ וְאֵת כָּל חֵילֶךָ סוֹסִים וּפָרָשִׁים לְבָשִׂי מִכָּלֹל כָּלֵם קָהָל רַב צָנָה וּמִגֵּן תַּפְשִׂי חֲרָבוֹת כָּלֵם: (ד)
 ואשדלינך ואתן שירין על ליסתך ואפיק יתך וית כל משריתך סוסון ופרשין לבושי גמיד כולהון משרין סגיאן די מזינין בעגילין ותריסין ארדי סיפין כולהון:
- (ה) פָּרַס כּוֹשׁ וּפּוֹט אֶתֶם כָּלֵם מִגֵּן וְכוּבָעוּ: (ה) פרסאי כושאי ופוטאי עמהון כולהון מזינין בעגילין וקולסין:
- (ו) גָּמַר וְכָל אֲגָפֶיךָ בֵּית תּוֹגְרָמָה יִרְכָּתִי צָפוֹן וְאֵת כָּל אֲגָפָיו עַמִּים רַבִּים אֶתָּה: (ו) גומר וכל משריתהא מדינת גרממאי סיפי צפונא וית כל משריתהון עממין סגיאין די עמך:
- (ז) הִכֵּן וְהִכּוּ לָךְ אֶתָּה וְכָל קְהָלֶךָ הַנִּקְהָלִים עִלְיָךְ וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמֵר: (ז) אודרו ואתקין לך את וכל משריתך דאתכנישו עלך ותהי להון למטרא:

רש"י

- (ג) אל גוג – כד שם המלך. המגוג – שם האומה כד"ר גומר ומגוג (בראשית י):
- (ד) ושובבתיך – אעשה אותך שובב אנצו"ייסיר זלע"ז כל ההולך בשכירות לבו נקרא שובב כמו (ישעיה נ"ז) וילך שובב בדרכ לבו. ונתתי חחים בלחיך – דרך חיה להולאה בחחים שבחיייה לפי שאינה רוצה חילו זלילה:
- (ה) וכל אגפיה – כל סביביה:
- (ו) הכון והכז לך – הכון אותך והכז לך חיל אחרי, הכון הזדמן. והיית להם למשמר – דרך המלכים לתת לב על חיילותיהם היאך ילאו ולהעמיד משמרות שלא יבא משחית על חילו זלילה:
- (ז) אל גוג – כד שם המלך. המגוג – שם האומה כד"ר גומר ומגוג (בראשית י):
- (ד) ושובבתיך – אעשה אותך שובב אנצו"ייסיר זלע"ז כל ההולך בשכירות לבו נקרא שובב כמו (ישעיה נ"ז) וילך שובב בדרכ לבו. ונתתי חחים בלחיך – דרך חיה להולאה בחחים שבחיייה לפי שאינה רוצה חילו זלילה:

בתובים – משלי י כ-כד

- (כ) כֶּסֶף נִבְחַר לְשׁוֹן צְדִיק לֵב רְשָׁעִים כְּמַעֵט: (כ) סאמא גביא לשניה דצדיקא ולבא דרשיעי מחתא:
- (כא) שִׁפְתֵי צְדִיק יִרְעוּ רַבִּים וְאֲוִילִים בְּחָסֵר לֵב יְמוּתוֹ: (כא) שפותא דצדיקי רעין סגיא ושטיי בחסירות רעינא ימותון:
- (כב) בְּרַפְתָּ יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֵצֶב עִמָּה: (כב) ברכתא דאלהא היא מעתרא ולא נוסף כיבא עמה:
- (כג) בְּשִׁחוֹק לְכֶסֶל עֲשׂוֹת זְמָה וְחֻכְמָה לְאִישׁ תְּבוֹנָה: (כג) כד גחך סכלא עבד עבידתא וחכמתא לגברא דמתבין:
- (כד) מְגוֹרֶת רְשָׁע הִיא תְּבוֹאֵנוּ וְתֵאֵוֹת צְדִיקִים יִתֵּן: (כד) חריצותא דרשיעא היא אתיא ליה ורגגתא דצדיקא תתיב להון:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

(כה) בַּעֲבוּר סוּפָה וְאִין רְשַׁע וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם: (כה) הִיךְ דִּיעֵבֵר עֲלֵעוּלָא הִיכְנָא נֵעֵבֵר רְשִׁיעָא וְצַדִּיקָא שְׂתֵאסִיָא בַעֲלֵמָא:

רש"י

(כ) כסף נבחר לשון לדיק – שיודע להוכיח. לז רשעים כמעט – שאיני שומע לתוכחה לדיק ומדרש רבי תנחומא אומר על עדו הנביא נאמר שקרא על המזבח בבית אל וירבעם אע"פ שיבשה ידו לא קבל תוכחה שנאמר חל נא את פני ה' אלהיך וגו' (מלכים א יג) ולא אלהי ואומר ותשב ידו כבראשונה (מלכים א יג) עובד ומקטיר לעבודת גלולים ואף בסוף כן: (כא) שפתי לדיק ירעו רבים וגומר – שרבים אוכלים בזכותו ובתפלתו:

(כז) ברכת ה' היא תעשירי, ולא יוסף עבד עמה – אין לך להתייגע להעשיר זו די בצרכה מה שהוא מצרכו: (כח) כשחוק לכסיל עשות זמה – ענת חטאים. וחכמה – כשחוק. לאיש תבונה – כלו' קלה היא צעיניו לעשות: (כד) מגורת רשע – מה שהוא ירא יבא לו דור הפלגה יראו ואמרו (בראשית י) פן נפוץ וסופן כתיב ויפץ ה' אותם משם (בראשית י). ותאות לדיקים יתן – מי שצידו ליתנה (לחת): (כה) כעבור, סופה ואין רשע – פתאום בא עבדת רוח סערה נכרת הרשע ממקומו:

משנה – בבא מציעא פרק א'

(א) שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטִלְיָתָא, זֶה אוֹמֵר אֲנִי מִצְאָתִיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מִצְאָתִיהָ, זֶה אוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי וְזֶה אוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי, זֶה יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִחֲצִיָּה, וְזֶה יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִחֲצִיָּה, וְיִחַלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי וְזֶה אוֹמֵר חֲצִיָּה שְׁלִי, הָאוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי, יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, וְהָאוֹמֵר חֲצִיָּה שְׁלִי, יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִרְבִּיעֵי. זֶה נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, וְזֶה נוֹטֵל רְבִיעֵי:

כרחייה. דלילו ידע והיה אומר לזה מכרתו, היה כאן עד אחד, והיה שכנגדו חייב שצועה דאורייתא להכחיש העד. עכשיו שאינו יודע, שניהם נשבעים שצועה זו האמורה במתניתין. ובדין הוא שיהיו חולקים בלא שצועה, אלא שתקנו חכמים שלא יטול שום אחד מהם אלא שצועה, כדי שלא יהא כל אחד הולך ותוקף בטליתו של חבירו ואומר שלי היא. ואיכטריך תנא לאשמועינן בזה אומר אני מצאתיה דהיינו במציאה, ובזה אומר כולה שלי דהיינו מקח וממכר. אי תנא מציאה, הוה אמינא מציאה הוא דרמו רבנן שצועה עליה משום

רע"ב – (א) שנים אוחזין בטלית – בגמרא מוקי למתניתין כגון שאחד מהם תופס בחוטין שצפת הבגד מלד זה, והאחד תופס בחוטין שצפת הבגד מלד זה. אבל אם הם אדוקים בבגד עצמו, זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת, והשאר חולקים בזה, ובצועה: זה אומר כולה שלי – אני קניתי ולי מכרה המוכר ולא לך. והמוכר מכר לאחד מהם ולקח המעות משניהם, מאחד מדעתו ומאחד בעל כרחו, ואינו יודע מהי מדעתו ומהי בעל

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

אחריתי, אצל מליאה לליכא למימר הכי, אימא לא. לריכא: ישבע שאין לו זה פחות מחליה – ואינו נשבע שכולה שלו כדקא טעין מעיקרא, דהא לא יהבי ליה כולה. ואי משתבע שחליה שלו כדקא יהבי ליה, הוה מרע ליה לדבוריה קמא דאמר כולה שלי. הלכך ישבע שאין לו זה פחות מחליה, דמשמע הכי, כולה שלי כדקא אמינא מעיקרא, ולדבריהם שאין אחס מאמינים לי ככולה, שבעה שיש לי זה ואין לי זה פחות מחליה:

(ב) הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גְּבֵי בְהֵמָה, או שְׁתֵּיהָ אֶחָד רוֹכֵב וְאֶחָד מְנַהֵיג, זֶה אוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי, וְזֶה אוֹמֵר בְּלֵה שְׁלִי, זֶה יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בַּהּ פְּחוֹת מִחֲצִיָּהּ, וְזֶה יִשָּׁבַע שְׁאִין לוֹ בַּהּ פְּחוֹת מִחֲצִיָּהּ, וְיַחֲלִקוּ. בְּזִמְנֵן שְׁהֵם מוֹדִים אוֹ שְׁיִישׁ לָהֶן עֲדִים, חוֹלְקִים בְּלֵא שְׁבוּעָה:

מחמתיה, הוא דשויס רוכב ומנהיג. ואם לא היה אלכא רוכב כלבד, מנהיג קנה. רוכב לא קנה. ואם הוודו או באו עדים אפילו לאחר שנפסקה הדין עליהם שיחלקו בשבעה, חולקים שלא בשבעה:

(ג) הָיָה רוֹכֵב עַל גְּבֵי בְהֵמָה וְרָאָה אֶת הַמְּצִיאָה, וְאָמַר לְחֲבֵרוֹ תְּנֶה לִי, נִטְלָה וְאָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ, זָכָה בָּהּ. אִם מִשְׁנַתְּנָה לוֹ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ תַּחֲלָה, לֵא אָמַר כְּלוּם:

כלום – שקנאה זה שמסכה מיד חדרו, וכל זמן שהיתה ביד המגביה הפקר היתה:

(ד) רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנָפַל עָלֶיהָ, וּבָא אַחַר וְהַחֲזִיק בָּהּ, זֶה שְׁהַחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. רָאָה אוֹתָן רֹצֵין אַחַר מְצִיאָה, אַחַר עָבִי שְׁבוּר, אַחַר גּוֹזְלוֹת שְׁלֵא פָּרְחוּ, וְאָמַר זָכָתָה לִי שְׁדִי, זָכָתָה לוֹ. הָיָה עָבִי רִץ פְּדֻרְפוּ, אוֹ שְׁהָיוּ גּוֹזְלוֹת מְפָרִיחִין, וְאָמַר זָכָתָה לִי שְׁדִי, לֵא אָמַר כְּלוּם:

אמות, ואין אחר ראשי לתפסו. ותקינו ליה רבנן כי היכי דלא ליתו לאיננויי: אחר כבי שבור – שאינו יכול לרוץ ומשתמר בתוך השדה אם לא יטלוהו אחרים, והוי כמליאה: זכחה לו – שדהו. והוא שעומד כלד שדהו, וכגון שיכול לרוץ אחריהן ומגיען קודם שיאלו משדהו:

דמורה התירא לאחוזו זה שלא כדן, דאמר חבראי לאו מידי חסר זה איזיל ואתפוס ואפלוג בהדיה, אצל מקח וממכר דאי לא הוה כריך לה לא הוה מהדר אבתרה למזבנה, וזה שצא לחלוק עמו וליתן חצי דמיה שלא כדן מחסרו וליכא למימר דמורי התירא, אימא לא רמו רבנן שבעה עליה. ואי אשמועינן במקח וממכר, הוה אמינא מקח וממכר הוא דרמו רבנן שבעה עליה משום דמורי התירא ואמר חבראי דמי קא יהיב ואנא דמי קא יהיבנא, השתא לריכא לדידי אשקליה אנא, וחבראי לטרח וליזיל ולזנין

רע"ב – (3) היו שנים רוכבים על גבי בהמה – הא קמשמע לן דרוכב קני, ואע"פ שאינו מנהיג שלא זה הבהמה ממקומה: או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג – בזמן שרוכב מנענע ברגליו כי היכי דתיזיל הבהמה

רע"ב – (ג) אמר לחבירו תנה לי וכו' – אצל אמר זכה לי זה, קנה הרוכב, ואין המגביה יכול לומר אני זכיתי זה: לא אמר

רע"ב – (7) זה שהחזיק זה זכה זה – ודוקא שהיתה המליאה ברשות הרבים, שאין ארבע אמות של אדם קונות לו ברה"ר לפיכך המחזיק זה זכה. אצל בסימטא שהיא שזיל של יחיד, או כלדי רשות הרבים שאין רבים דוחקים שם, ארבע אמות של אדם קונות לו כל מליאה וכל הפקר שסמוך לו בארבע

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

(ה) מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְטָנִים, מְצִיאַת עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְנַעֲנִים, מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ, הָרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, מְצִיאַת עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעֵבְרִים, מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגָּרְשָׁהּ, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נָתַן כְּתַבְתָּהּ, הָרִי אֵלָיו שְׁלָהּ:

נעוריה לאזיה: עבדו ושפחתו הכנענים – שהרי גופן קנוי לו. כדכתיב (ויקרא כ"ה) והתנחלתם אותם: מציאת אשתו – רבנן תקינו ליה משום איבה:

רע"ב – (ה) הקטנים – כל סמוך על שלחן אביו אפילו הוא גדול קרי ליה קטן ומציאתו לאביו משום איבה. והבנת בין קטנה בין נערה מציאתה לאזיה, דהתורה זיכתה כל שבה

(ו) מְצִיאַת שְׁטָרֵי חוּב, אִם יֵשׁ בָּהֶן אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים, לֹא יִחְזִיר, שְׁבִית דִּין נְפָרְעִין מִהֶן, אִין בָּהֶן אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים, יִחְזִיר, שְׂאִין בֵּית דִּין נְפָרְעִין מִהֶן, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יִחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין נְפָרְעִין מִהֶן:

טעות סופר הוא, וחיישין לפרעון ולקנויאל. והלכה כחכמים. ודוקא בשטר שאין נזכר בו אחריות אמרו חכמים לטעות סופר הוא וגבי ממשעבדי כאילו היה האחריות כתוב בו. אבל אם פירש בשטר שאינו רואה לקבל עליו אחריות, מודים חכמים דיחזיר, דהשתא ליכא למיחש לקנויאל:

רע"ב – (ו) אחריות נכסים – שעבוד קרקעות שיגבה מהם: לא יחזיר – דחיישין לפרעון ולקנויאל. שמה שטר פרוע הוא ומן הלוה נפל, והא דקא מודה לא פרעתי, ענה על רמאות היא ביניהם לטרוף את הלקוחות שלקחו ממנו קרקע שלא באחריות, ויחלקוה ביניהם: בין כך ובין כך לא יחזיר – דשטר שאין בו אחריות ממשעבדי נמי גבי, לאחריות

(ז) מְצִיאַת גְּטֵי נָשִׁים, וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים, דִּיתִיקֵי, מִתְּנָה וְשׁוֹבְרִים, הָרִי זֶה לֹא יִחְזִיר, שְׂאֵנִי אוֹמֵר כְּתוּבִים הָיוּ וְנִמְלָךְ עֲלֵיהֶם שְׁלֹא לְתַנּוּם:

מלוה ללוה שנפרע ממנו שטר חוב:

רע"ב – (ז) דייתיקי – כוונת שכיב מרע. לא תהא למיקס ולהיות: ושוצרים – שעושה

(ח) מְצִיאַת אַגְרוֹת שׁוּם וְאַגְרוֹת מְזוּן, שְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּגִין, וְשְׁטָרֵי בְרוּרִין, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין, הָרִי זֶה יִחְזִיר. מְצִיאַת בְּחִפְסָה אוֹ בְּדִלְסָקְמָא, תְּכַרְיָה שֶׁל שְׁטָרוֹת, אוֹ אַגְרָה שֶׁל שְׁטָרוֹת, הָרִי זֶה יִחְזִיר. וְכַמָּה אַגְרָה שֶׁל שְׁטָרוֹת. שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזֶה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אֶחָד הַלּוֹה מְשַׁלְּשָׁה, יִחְזִיר לַלּוֹה, שְׁלֹשָׁה הַלּוֹין מְאַחָד, יִחְזִיר לַמְּלוֹה. מְצִיאַת שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה טִּיבוֹ, יְהֵא מִנָּח עַד שְׁיָבוֹא אֵלָיו. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סְמִפּוֹנוֹת, יַעֲשֶׂה מַה שֶׁבִּסְמִפּוֹנוֹת:

זוכר לו אחד וזה זוכר לו אחד שידונו להם: מלא – שטרות: בחפיסה – חמת של עור קטנה: ולוסקמא – כלי עור שהזקנים מלניעים זה כלי תשמישם שלא יטרכו לחפש אחריהם: ותכריך של שטרות – שלשה שטרות או יותר כרוכין זה בזה: ואגדה – מושכזים זה על זה, ארכו של זה על ארכו של זה: הרי זה יחזיר – 77 דבר שיש בו סימן

רע"ב – (ח) אגרות שום – ששמו בית דין נכסי ליה למלוה בחובו: ואגרות מזון – שקבל עליו לזון את בת אשתו. פירוש אחר, שימכרו מקרקע הבעל למזון האשה והבנות: ומיאוגין – שכוהבים בשטר בפנינו מיאנה פלונית בפלוני בעלה. ובקטנה שהיאורה אמה ואחיה שאינה כריכה גט: שטרי בירורין – זה

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

ולא לוו מעולם, ולפיכך לא יחזיר: מלא שטר
 בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו – אלכו.
 אם הלוה הפקידו אלכו או המלוה, או שמא
 מקצתו פרוע ומסרוהו לו להיות שליט
 ביניהם: יהא מונח – בידו, ולא יחזיר לא לזה
 ולא לזה: ואם יש עמהן סמפון – המולא בין
 שטרותיו שובר שנכתב על אחד משטרותיו:
 יעשה מה שבסמפון – והשטר בחזקת פרוע.
 ואע"פ שהיה ראוי לשובר הזה להיות מונח
 ביד הלוה לא ביד המלוה, אמרנו האמינו
 הלוה למלוה. ואמר למחר תנהו לי ושכת.
 והוא שמלא המלוה השטר הזה שנכתב עליו
 השובר, בין השטרות קרועים, אע"פ שלא
 נקרע:

הוא, שהכלי סימן כשיאמרו הצעלים בכלי
 פלוני מאלת אותם. וכן תכריך ואגודה סימן
 הוא: אחד הלוה משלשה – אם שלשה שטרות
 של לזה אחד הן שלוה משלשה בני אדם.
 יחזירם המולא ללוה, דולחי מידו נפלו, שאם
 מידם נפלו מי קבצם למקום אחד. ודוקא
 שהשטרות מקוימים בבית דין. אבל אם אינם
 מקוימים חיישין דלמא לקוימינהו הוליוס
 שלשה המלוים אלל סופר הדיינים ונפלו מיד
 הסופר. ואין לחוש שמא לאחר שקיימו אותם
 נפלו מיד הסופר, ללא משהי איניש קיומיה
 בידל דספרא. ואם שלשה לויס הם, שלו
 מאדם אחד. יחזירם המולא למלוה שהדבר
 ידוע שממנו נפלו. ואם היו שלשתן כתיבת
 סופר אחד, חיישין שמא מיד הסופר נפלו

גמרא – בבא מציעא דף כ"ט ע"א

תנו רבנן השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר פותחו
 וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ואל יקרא אחר עמו וכן המפקיד
 ספר תורה אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו אם
 בשבילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש
 רבי אליעזר בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש: אמר מר
 השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר מאי אריא ספר תורה
 אפילו כל מילי נמי דאמר רבי שמעון בן לקיש כאן שנה רבי אין השואל
 רשאי להשאיל ואין השוכר רשאי להשכיר ספר תורה איצטריכא ליה מהו
 דתימא ניהא ליה לאיניש דתיעביד מצוה בממוניה קא משמע לן פותחו
 וקורא בו פשיטא ואלא למאי שייליה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד
 שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ספר תורה אצל חבירו גוללו כל שנים
 עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבידתיה גביה ותו אם בשבילו פתחו אסור
 הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר אם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו
 מותר אם בשבילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום בישן שנים
 עשר חדש רבי אליעזר בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש
 רבי אליעזר בן יעקב היינו תנא קמא אלא אימא רבי אליעזר בן יעקב
 אומר אחד זה ואחד זה שלשים יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא
 אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא בו פרשה ויתרגם ולא

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

יפתח בו יותר משלשה דפין ולא יקראו בו שלשה בני אדם בכרך אחד הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני ענינים:

רש"י על הגמרא

ספר תורה תנא ליה גוללו כל שנים עשר חדש, להכי פרכינן מאי עבדיתיה דהאי גבי ספר תורה לקרות בו לאורך עצמו אם כשהוא גוללו להנאת ספר תורה פתחו וקראו בו מותר: **בחדש שלשים יום** – החדש ממחר להתעפש מן הישן: אימא אחד זה ואחד זה **שלשים יום** – ומתניתין נמי דקתני קורא בהן אחת לשלשים יום, ולא מפליג בין יסן לחדש ר' אליעזר בן יעקב היא: **בענין אחד** – בפרשה אחת אין קורין: **בשני ענינים** – זה בדה"ה וזה בדה"ב זה קורין, ללא אחי לשמוטי מהדדי:

גוללו – בכל שנים עשר חדש פעם אחת: אם בשבילו פתחו – כולה מפרש לקמיה: מאי אריא ספר – שהוא נוח להתקלקל בטטטוט וקריעה: כאן שנה רבי – במסכת גיטין (כט, א) תנן השולח גט בארץ ישראל, הרי זה משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול חפץ פלוני הימנה לא ישלחנו ביד אחר, שאין ראונו שיהא פקדונו ביד אחר, ואמר ריש לקיש עלה כאן שנה רבי, במשנה זו למדנו רבי, שסתם המשניות אין השואל כו', דזכולהו שייך למימר אין ראונו שיהא פקדונו ביד אחר: מאי עבדיתיה גביה – קא סלקא דעתך ללורכו קאמר, ולא לאורך ספר תורה, דהא לאורך

זוהר – ויגש דף ר"ח ע"ב

תא חזי, אליהו אמר, הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה. בגין דקודשא בריך הוא אמר ליה לאליהו, הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלבלב. וכל מאן דזן ומפרנס למאן דאצטרך ליה, וכל שכן ביומא דכפנא. הא אתאחיד באילנא דחיי, וגרים ליה חיים ולבנוי, והא אוקימנא. והשתא אליהו אמר, כל מאן דקיים נפשא בעלמא, זכי ליה חיים וזכי לאתאחדא באילנא דחיי. והשתא שלטא אילנא דמותא סטרא דרע על האלמנה דאנת פקדת למיזן לי. בגין כן הרעות (למה הרעות): ואי תימא דרע לא אתעביד לבר נש מעם קודשא בריך הוא. תא חזי, בזמנא דבר נש אזיל לימינא, נטירו דקודשא בריך הוא תדיר לגביה, ולא יכיל סטרא אחרא לשלטאה עליה. והאי רע אתפפא קמיה, ולא יכיל לשלטאה. וכיון דנטירא דקודשא בריך הוא אתעברא מניה, בגין (דף רט ע"א) דאיהו אתדבק ברע, כדן ההוא רע, כיון דחמי דלאו עמיה נטירו, כדן שליט עליה, ואתי לשיצאה ליה, וכדן אתיהיב ליה רשו, ונטיל נשמתייה:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ד'

מֹשֶׁה אָמַר לְמַה הִרְעוֹתָ, דְּאִתְיָהִיב לִיָּה דְשׁוּ לְסִטְרָא דְרַע, לְמִשְׁלַט עַלְיָהּוּ דְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי בְּשַׁעְבוּדָא דִּילֵיהּ. דְּבַר אַחַר לְמַה הִרְעוֹתָ, דְּחָמָא כְּמַה מְנַהוֹן דְּהוּוּ מִתִּין, וְאַתְמָסְרוּ בְּסִטְרָא דְרַע:
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְטוֹב אַתְעַר, דְּאִיהוּ יְמִינָא, כָּל חִידוּ, וְכָל טִיבוּ, וְכָל בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכְחִין, וְכָלֵא בְּחִשָּׁאֵי אִיהוּ, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ, דְּאָמְרִי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד בְּחִשָּׁאֵי, וְרָזָא דָא בְּגִין (ס"א דהאי איהו יחודא) דְּאִיהוּ כְּדִין יְחוּדָא כְּדָקָא חֲזִי:

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ב'

(א) אי זו היא תשובה גמורה זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה לא מיראה ולא מכשלון כח כיעד הרי שבא על אשה בעבירה ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה הוא ששלמה אמר וזכור את בוראיך בימי בחורותיך ואם לא שב אלא בימי זקנותו ובעת שאי אפשר לו לעשות מה שהיה עושה אף על פי שאינה תשובה מעולה מועלת היא לו ובעל תשובה הוא אפילו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עונותיו נמחלין שנאמר עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושב העבים אחר הגשם שהוא יום המיתה מכלל שאם זכר בוראו ושב קודם שימות נסלח לו:
 (ב) ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו' וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וגו' וצריך להתודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלבו: